

סוכה פרק ראשון סוכה

יה.

עין משפט
נר מצוה

קבו א מיי פ"ה מהלכות
סוכה הלכה כ' טו"ט ע"ב
ל"ח סימן תלכ"ט סעיף ג'
קבו ב מיי פ"ז מהל'
שבת הלכה כד
טו"ט ע"ב ל"ח סימן סג
סעיף כ"א
קבו ג מיי פ"ז מהל'
טומאת מת הלכה א
סג עשין ל"א
קבו ד ה מיי פ"ד
מהלכות סוכה הל'
ט ט סג עשין ג' טו"ט ע"ב
ל"ח סימן תל"ט סעיף ח:

רבינו חננאל (המשך)
גבי אש בין בותל
וכי כ"ד אמות פסולה,
לשמונה ד' אמות פסולה
הא פחות מ' כשרה,
וזוהו אחד מן המחיצות
והיא דופן עקומה דקיימא
לן הלכה למשה מסיני
אליבא ד' מאיר. וכוון
שהיא ג' אמות ושליש
מהאי גיסא, וג' אמות
ושליש מהאי גיסא, וסבך
כשר באמצע ח' טפחים
שחן שיעור סוכה, ורואין
כאלו תן שני פסלין (הן)
שחן באמצע היא הסוכה,
ואילו הגסרים והפסלין
מזה הצד מזה הצד
חשיבין כרפנות, ודנין
אותן כאלו כרופן עקומה,
לפיכך היא הסוכה כשרה.
בירושלמי אהו מפורש
לוי בשם
ר' חמא בר' חנינא,
כתיב וסכת על הארץ
את הפרוכת מיכן שהדופן
קרוי סכך, ומיכן שעושיין
דפנות כדבר שמקבל
טומאה, כגון הפרוכת
שהיא דופן. ואפילו דופן
מקצתו עומד ומקצתו
עקום נקרא דופן, וראיה
לה הפרוכת, וכשר הוא.
ומפני מה אמרו ח' אמות
כרופות, וכן המורה וכוונתו
כדי שיכא
פסלין בדוקן באמצע,
ואם יוסיף יפסד החשבון,
שאר יתיה הסכך ד' אמות
פסול, וקיימא לן כשמואל
בבא, דהא סוגיא דשמעתא
כרופות, וכן המורה וכוונתו
בשפודין או בארובות
המטה כענין הזה, בהא
מוקמינן להו, בדופן
עקומה, כבית שפנתח
וכשרה המוקפת אכסדרה,
כן סוכה המוקפת בדברים
שאין מסככין בהן, כגון
השפודין וארובות המטה
וכיוצא בהן. אויר פחות
מג' טפחים בצדדין,
אמרינן ללבוז דמי, כדנתן
הרחיק את הסכך ג'
טפחים מן הדפנות פסולה
אמרינן מג' אמרינן
ללבוז דמי וכשרה. אויר
פחות מג' באמצע, פליגי
בהו ב"ר אחא ורבינא, חד
אמר יש לבוד באמצע
גמר לה מקורה נ"א:
שחן שיעור סוכה, ורואין
כאלו תן שני פסלין (הן)
שחן באמצע היא הסוכה,
ואילו הגסרים והפסלין
מזה הצד מזה הצד
חשיבין כרפנות, ודנין
אותן כאלו כרופן עקומה,
לפיכך היא הסוכה כשרה.
בירושלמי אהו מפורש
לוי בשם
ר' חמא בר' חנינא,
כתיב וסכת על הארץ
את הפרוכת מיכן שהדופן
קרוי סכך, ומיכן שעושיין
דפנות כדבר שמקבל
טומאה, כגון הפרוכת
שהיא דופן. ואפילו דופן
מקצתו עומד ומקצתו
עקום נקרא דופן, וראיה
לה הפרוכת, וכשר הוא.
ומפני מה אמרו ח' אמות
כרופות, וכן המורה וכוונתו
כדי שיכא
פסלין בדוקן באמצע,
ואם יוסיף יפסד החשבון,
שאר יתיה הסכך ד' אמות
פסול, וקיימא לן כשמואל
בבא, דהא סוגיא דשמעתא
כרופות, וכן המורה וכוונתו
בשפודין או בארובות
המטה כענין הזה, בהא
מוקמינן להו, בדופן
עקומה, כבית שפנתח
וכשרה המוקפת אכסדרה,
כן סוכה המוקפת בדברים
שאין מסככין בהן, כגון
השפודין וארובות המטה
וכיוצא בהן. אויר פחות
מג' טפחים בצדדין,
אמרינן ללבוז דמי, כדנתן
הרחיק את הסכך ג'
טפחים מן הדפנות פסולה
אמרינן מג' אמרינן
ללבוז דמי וכשרה. אויר
פחות מג' באמצע, פליגי
בהו ב"ר אחא ורבינא, חד
אמר יש לבוד באמצע
גמר לה מקורה נ"א:
שחן שיעור סוכה, ורואין
כאלו תן שני פסלין (הן)
שחן באמצע היא הסוכה,
ואילו הגסרים והפסלין
מזה הצד מזה הצד
חשיבין כרפנות, ודנין
אותן כאלו כרופן עקומה,
לפיכך היא הסוכה כשרה.
בירושלמי אהו מפורש
לוי בשם
ר' חמא בר' חנינא,
כתיב וסכת על הארץ
את הפרוכת מיכן שהדופן
קרוי סכך, ומיכן שעושיין
דפנות כדבר שמקבל
טומאה, כגון הפרוכת
שהיא דופן. ואפילו דופן
מקצתו עומד ומקצתו
עקום נקרא דופן, וראיה
לה הפרוכת, וכשר הוא.
ומפני מה אמרו ח' אמות
כרופות, וכן המורה וכוונתו
כדי שיכא
פסלין בדוקן באמצע,
ואם יוסיף יפסד החשבון,
שאר יתיה הסכך ד' אמות
פסול, וקיימא לן כשמואל
בבא, דהא סוגיא דשמעתא
כרופות, וכן המורה וכוונתו
בשפודין או בארובות
המטה כענין הזה, בהא
מוקמינן להו, בדופן
עקומה, כבית שפנתח
וכשרה המוקפת אכסדרה,
כן סוכה המוקפת בדברים
שאין מסככין בהן, כגון
השפודין וארובות המטה
וכיוצא בהן. אויר פחות
מג' טפחים בצדדין,
אמרינן ללבוז דמי, כדנתן
הרחיק את הסכך ג'
טפחים מן הדפנות פסולה
אמרינן מג' אמרינן
ללבוז דמי וכשרה. אויר
פחות מג' באמצע, פליגי
בהו ב"ר אחא ורבינא, חד
אמר יש לבוד באמצע
גמר לה מקורה נ"א:

אין לבד באמצע. היינו למעלה דפנות מכשירין לעיל (דף יז).
קנה קנה פחות מג' ומקורת מצוי פריך שפיר דהיינו נמי
למעלה ופריך זין למחן דלמך פ"ק דעירובין (דף יז): קורה משום
היכרא זין למחן דלמך משום מחיצה ור"ת אס אין לבד באמצע א"כ
למה מרובה מחמתה תיפסל עד

שמהל מכוסה יפה ומעובה מנין בית
שלא יהא זב נקב לאו פרכה היא
דהכל מיירי כשהאזיר מהלך על פני
כולה וצסיכך נחלקו לשנים והא דאין
סכך פסול פוסל צפחות מארבעה
ואע"ג דאין לבד באמצע לא דמי
לאזיר דהא מה נפשך יתר משלשה
הרי ילא מתורת לבד ואפילו הכי
אינו פוסל לפי שאינו חסוד להיות
חוץ ומפסיק צינתיים:

אין בארובה פותח טפח טומאה
בבית כנגד ארובה טהור
טומאה כנגד ארובה כל הבית כולו
טהור. צסיפא גרסינן כי רישא
וצדדים אחרים יש צינייהם חילוק
במסקת אהליות פרכ' והכל לא מיימי
לה כולה שדך הגמרא לקרר משניות
של סדר טהרות:

סיבך על גבי אכסדרה שיש לה
פצימין. צמשתנו פירש
צקונטרס (לעיל דף יז). חלך המוקפת
אכסדרה חלך זו מוקפת צמיס
ופתוחים לה סביב משלש רוחות ולפני
הצמיס עשוין לאכסדרות סביב לג'
על סדר טהרות:

אמר רבי מאיר שאם יש בין גסר לגסר
כמלא גסר שמיניה פסל ביניהם וכשרה
בשלמא למ"ד בין באמצע בין מן הצד בר'
אמות משום הכי כשרה אלא למאן דאמר
באמצע בארבעה אמאי כשרה אמר רב
הוגא בריה דרב יהושע הכא בסוכה דלא
הויא אלא שמינה (6) מצומצמות עסקינן ויהיב
גסר ופסל וגסר ופסל וגסר ופסל מהאי גיסא
וגסר ופסל וגסר ופסל וגסר ופסל מהאי
גיסא דהוו להו שני פסלין באמצע ואיכא
הכשר סוכה באמצע אמר אביי אויר
שלשה בסוכה גדולה ומיעוטו בין בקנים בין
בשפודין הוי מיעוט בסוכה קטנה בקנים
הוי מיעוט בשפודין לא הוי מיעוט והני
מולי מן הצד אבל באמצע פליגי בה רב
אחא ורבינא חד אמר איש לבד באמצע
וחד אמר אין לבד באמצע מ"מ דמ"ד יש
לבד באמצע דתניא (6) קורה היוצאה מכותל
זה ואינה נוגעת בכותל אחר וכן שתי
קורות אחת יוצאה מכותל זה וזו פחות
משלשה אינו צריך להביא קורה אחרת
משלשה צריך להביא קורה אחרת ואיך
שאני קורות דרבנן מאי טעמא דמאן דאמר
אין לבד באמצע דתנן (6) ארובה שבבית
ובה פותח טפח טומאה בבית כולו טמא
מה שכנגד ארובה טהור טומאה כנגד
ארובה כל הבית כולו טהור אין בארובה
פותח טפח טומאה בבית כנגד ארובה טהור
טומאה כנגד ארובה כל הבית כולו טהור
ואיך שאני הלכות טומאה דהכי גמירי
להו דרש רבי יהודה בר אלעאי בית שנפחת
וסיבך על גביו כשרה אמר לפניו ר' ישמעאל
ברבי יוסי רבי פריש כך פירש אבא ארבע
אמות פסולה פחות מארבע אמות כשרה
דרש רבי יהודה בר אלעאי אברומא שריא
אמר לפניו רבי ישמעאל ברבי יוסי רבי
פריש כך אמר אבא של מקום פלוגי אסורה
של מקום פלוגי מותרת כי הא דאמר אביי
האי (6) צחנתא דרב נהרא שריא מאי טעמא
אילוימא משום דרדיפי מיא והאי דג טמא
כיון דלית ליה חוש השדרה לא מצי קאים
והא קא חזינן דקאי אלא משום דמליחי
מיא והאי דג טמא כיון דלית ליה קילפי
לא מצי קאי והא קא חזינן דקאי אלא
משום דלא מרבה טינייהו דג טמא אמר
רבינא והאי דג דשפכי נהר איתן ונהר

גמרא להתם אסירא (7) אתמר דסיבך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין כשרה
שאין לה פצימין אביי אמר כשרה ורבינא אמר הפסולה אביי אמר כשרה

אמר רבי מאיר שאם יש בין גסר לגסר
כמלא גסר שמיניה פסל ביניהם וכשרה
בשלמא למ"ד בין באמצע בין מן הצד בר'
אמות משום הכי כשרה אלא למאן דאמר
באמצע בארבעה אמאי כשרה אמר רב
הוגא בריה דרב יהושע הכא בסוכה דלא
הויא אלא שמינה (6) מצומצמות עסקינן ויהיב
גסר ופסל וגסר ופסל וגסר ופסל מהאי גיסא
וגסר ופסל וגסר ופסל וגסר ופסל מהאי
גיסא דהוו להו שני פסלין באמצע ואיכא
הכשר סוכה באמצע אמר אביי אויר
שלשה בסוכה גדולה ומיעוטו בין בקנים בין
בשפודין הוי מיעוט בסוכה קטנה בקנים
הוי מיעוט בשפודין לא הוי מיעוט והני
מולי מן הצד אבל באמצע פליגי בה רב
אחא ורבינא חד אמר איש לבד באמצע
וחד אמר אין לבד באמצע מ"מ דמ"ד יש
לבד באמצע דתניא (6) קורה היוצאה מכותל
זה ואינה נוגעת בכותל אחר וכן שתי
קורות אחת יוצאה מכותל זה וזו פחות
משלשה אינו צריך להביא קורה אחרת
משלשה צריך להביא קורה אחרת ואיך
שאני קורות דרבנן מאי טעמא דמאן דאמר
אין לבד באמצע דתנן (6) ארובה שבבית
ובה פותח טפח טומאה בבית כולו טמא
מה שכנגד ארובה טהור טומאה כנגד
ארובה כל הבית כולו טהור אין בארובה
פותח טפח טומאה בבית כנגד ארובה טהור
טומאה כנגד ארובה כל הבית כולו טהור
ואיך שאני הלכות טומאה דהכי גמירי
להו דרש רבי יהודה בר אלעאי בית שנפחת
וסיבך על גביו כשרה אמר לפניו ר' ישמעאל
ברבי יוסי רבי פריש כך פירש אבא ארבע
אמות פסולה פחות מארבע אמות כשרה
דרש רבי יהודה בר אלעאי אברומא שריא
אמר לפניו רבי ישמעאל ברבי יוסי רבי
פריש כך אמר אבא של מקום פלוגי אסורה
של מקום פלוגי מותרת כי הא דאמר אביי
האי (6) צחנתא דרב נהרא שריא מאי טעמא
אילוימא משום דרדיפי מיא והאי דג טמא
כיון דלית ליה חוש השדרה לא מצי קאים
והא קא חזינן דקאי אלא משום דמליחי
מיא והאי דג טמא כיון דלית ליה קילפי
לא מצי קאי והא קא חזינן דקאי אלא
משום דלא מרבה טינייהו דג טמא אמר
רבינא והאי דג דשפכי נהר איתן ונהר

זכן ואשים זכן ד' נמי קאי: אמאי כשרה. ככל אחת מהגסרים
שיש שיעור לפסל היכא דליכא למישרייה צדופן עקומה וזו כולה
מנובלת זכן ואם גדולה היא אמות שחון לארבע אמות פסולות
זה: שאין זה אלא שמונה אמות מנובלות. לא פחות ולא יותר
שהן ארבעים ושמונה טפחים וכגון
שהחמיל זה מנ' לדדיה דיהב נסר
כרישא והדר פסל ונסר ופסל ונסר
ופסל מהאי גיסא הרי כ"ד טפחים
הרי סיכך עד אמצעה וחוזר ומתחיל
מלכה השני ועושה כמו כן והוה להו
שני פסלים באמצע דליכא הכשר
סוכה והרי ח' טפחים הן הלכך
כשרה על ידי אותן שני פסלים ותחת
הגסרים לא יישן והסוכה אינה נפסלת
זכן דלמרי' דופן עקומה עד הפסלים
האמצעים דהא פחות מארבע אמות
הוא. ור"ת צנכרס ופסלים הפחותים
מד' לא מתכשרא צנכרס האמצעים
דזימנין דליכא הכשר סוכה ולרבי
מאיר דלמך חף צנכרס זכן ארבעה
אין מסככין זכן היכי מתכשר צנכרס
זכן נסר לנסר כמלא נסר היכא כולה
כשרה וכן תחת הגסרים דהא ליכא
ד' זפקות אחד והיכא פסיל ר' מאיר
היכא דליכא תרתי צנכרס דקסצר
שני נסרים מנטרפים לארבעה: הוי
מיעוט. וכשרה ללא שיעור אויר יש
ולא שיעור סכך פסול יש: צנכרס
קטנה. שיעור מנובלת: צנכרס הוי
מיעוט. דלמרינא לבד ואין כאן
אויר: צנכרס לא הוי מיעוט. ורף
על גב דלא מזה ולא מזה יש שיעור
לפסל מיהו כיון דליכא ג' טפחים
צנכרס דנפקי מהכשר סוכה חשיבי
צנכרס נפשייהו ולא מנטרפין צנכרס
לאשלומה לשיעורא וליתיה לשיעורא
דסוכה: ורבי מילי. לאזיר פחות מג'
לבד ואינו פוסל צנכרס: (6) מן האד.
דלמרינא הוי הוא כלבוד מן הדופן:
צנכרס. אויר צפחות מג' שלא
כסומנין לדופן: קורה היוצאה. להמיר
המזוי ונתונה על רוח פתח המזוי
מכותל לכותל זה אינה מוגעת לשני
התלים: וכן צ' קורות כו'. ועל כרחק
באמצע אויר פחות מג' שלא כסומן
לדופן: שאני קורה. דכל אויר
שטולט מצוי והלכות עירוב דרבנן הוא
דמלאורייתא לא צעי מיקון הלכך
הקילו זה הכי דהא אסרו והס המזוי
אבל סוכה דלורייתא אי לא קיס לן
לבד באמצע הלכה למשה מסיני לא
צנכרס לארבעה: ארובה. בגג היא:
כנגד ארובה טהור. כלים שמתמיה
טהורים שאינו אהל (6) המנ אלהא אין
לבד באמצע למיהו כוליה כסמס:

הגהות הב"ח
(א) נג' אמר רב הונא
וכי אלא שמונה אמות
מנובלות: (ב) רש"י ד"ה
מן הלך. ר"ב ס"א ה"מ
מן הצד הוא דאמרינן
כשמייעט לאזיר הוי
מיעוט דאזיר הנשאר
אמרינן ביה לבד מן
הצד אבל אם יש אויר
ג' באמצע ומיעוטו שיעור
פחות פליגי ביה אי
הוי מיעוט:

מוסף רש"י
ומודה רבי מאיר. בין
שני כזן ארבעה זין שאין
זכן ארבעה (ע"ל ד"ה).
שמיניה פסל ביניהם
פסולות גזן ויקב דהוא
סכך כשר, ורבי נמי מצי
למיעט ומודה ר' יהודה
בזכך לית בהו ארבעה
דפסולין, שאם יש זין נסר
לגסר כו', והא דנקט
ר' מאיר ריבואה היא,
דלמך ר' מאיר דלממיר
מודה בלא (80). ואיכא
הבשר סוכה באמצע
דלי היכי נסר ופסל עד
לאמצע מהאי גיסא וחוזר
ומתחיל מלכה השני וטעון
נסר מחילה ואחר
פסל מנו כן עד אמצע,
הוי להו שני פסלים
באמצע וכן של סוכה,
טפחים ורישא הכשר סוכה,
ונסרם שבה לא פסלי לה.
דלמרינן דופן עקומה עד
הפסלים האמצעים (80).
צחנתא. חילוק דרב
נהרא. דבז שס הנהר
(ע"ל 80). דרדיפי מיא.
כנה מקלחין דנכרס'
לע"ז (80). דלא טמא
טינייהו דג טהור.
קרקעית של אותו הנהר
אין מגדל דגים עומדי
(80). סיבך על גבי
אכסדרה שיש לה
פצימין. שתי דפנות
שיש לה כהלכה לארובה
ועושה כמזוי, וצדופן
שלישית וצניעות קטנה
עמודים לקרי חויות יש
להם טפח (ש"ב ע"ב): א'
עמודין קטנים מנובלת
פחות מג' (צ"ח).

רבינו חננאל

מודה ר' מאיר שאם יש
בין גסר לגסר כמלא
גסר שמיניה פסל ביניהם
וכשרה. ומודה ר' יהודה
שאם נתן עליה נסר.
שרוב ד' טפחים כשרה.
בשלמא לרב דאמר לעולם
טפחים פסולה קשיא.
ומיהו רב הונא בריה דרב
יהושע אליבא דשמואל,
הכא בהא מנתי' בסוכה
שאין בה אלא ח' אמות על
ח' אמות מצומצמות שחן
ארבעים ושמונה טפחים
היא, וכגון דמסכך בה דרב
ופסל ונסר ופסל מהאי
גיסא, ונסר ופסל ונסר
ופסל מהאי גיסא דהוו להו
שני פסלין באמצע, שיעור
שני פסלין ח' טפחים,
וכל פסל הוא סכך כשר,
והנסר הוא סכך פסול,
הוא פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה. סכך כשר באמצע ח' טפחים שחן אמה ושליש, ושליש אמות
והוא פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה. סכך כשר באמצע ח' טפחים שחן אמה ושליש, ושליש אמות
והוא פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה. סכך כשר באמצע ח' טפחים שחן אמה ושליש, ושליש אמות